

Kenmerk	W09.06.0188/V
Datum advies	23 juni 2006
Vindplaats	Niet gepubliceerd

Volledige tekst

Ontwerpbesluit houdende de aanwijzing van onroerende zaken ter onteigening ten algemenen nutte ten behoeve van de omlegging van de provinciale weg N201, met bijkomende werken in de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen en Uithoorn.

Krachtens machtiging van Uwe Majesteit heeft de Minister van Verkeer en Waterstaat, met een schrijven van 14 juni 2006, no.RWSCD BJV 2006/4895, bij de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt een voordracht met ontwerpbesluit, houdende de aanwijzing van onroerende zaken ter onteigening ten algemenen nutte ten behoeve van de omlegging van de provinciale weg N201, met bijkomende werken in de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen en Uithoorn.

1. Uit de stukken blijkt dat aan reclamanten sub 1, 2, 3, 6, en 8 op 8 dan wel 9 september 2005 namens de Provincie Noord-Holland een schriftelijk aanbod is gedaan, waarbij als bijkomende voorwaarde werd gesteld dat het aan te kopen perceel uiterlijk 1 februari 2006 in ontruimde staat zal moeten worden geleverd en dat bij overschrijding van die termijn zonder voorafgaande ingebrekestelling een dwangsom van 5000 euro per dag verbeurd zal worden verklaard. Naar het oordeel van de Raad zijn de betrokken belanghebbenden met deze voorwaarde onder niet geoorloofde druk geplaatst, aangezien deze immers de tijd moet worden gegund om na verkoop een andere woon- of bedrijfsgelegenheid te zoeken. Dat zou wellicht anders liggen indien voor de genoemde aanbidding aan hen reeds bekend was op welke termijn zij hun huis of bedrijfslocatie zouden moeten verlaten en de genoemde bijkomende voorwaarde de weerslag is van de resultaten van het overleg dat aan de aanbidding is voorafgegaan. Indien de eigenaren door de dwangsbepaling zijn overvallen, is het van belang of dit element is teruggenomen in de onderhandelingen die nog hebben plaatsgevonden voor de start van de administratieve onteigeningsprocedure op 14 november 2005 (de datum waarop het ontwerpbesluit aan belanghebbenden is toegezonden). Indien dat niet het geval is, is de Raad van State van oordeel dat de verzoeker om onteigening niet met de nodige zorgvuldigheid heeft getracht de gronden van de betrokken eigenaren in der minne te verwerven en onzorgvuldig toepassing heeft gegeven aan de administratieve onteigeningsprocedure. De Raad adviseert voor die gevallen de betrokken gronden buiten de onteigening te houden. Aangezien de gronden van reclamanten 2 en 3 reeds om andere redenen van de lijst zijn afgevoerd, zullen de hierboven gestelde vragen nog moeten worden beantwoord voor reclamanten sub 1, 6 en 8.

2. Aan het slot van de overwegingen naar aanleiding van de zienswijze van reclamant sub 2 wordt opgemerkt dat de gronden van deze reclamant wegens het bereiken van overeenstemming over de grondverwerving niet meer ter onteigening zullen worden aangewezen. De Raad adviseert de zienswijze van deze reclamant om die reden buiten

verdere behandeling te laten, zoals dat ook is geschied met de zienswijze van reclamant sub 10. De verwijzingen die elders in het ontwerpbesluit worden gemaakt naar de overwegingen naar aanleiding van de zienswijze van reclamant sub 2 zullen in verband hiermee moeten worden aangepast.

Indien hiertoe niet wordt overgegaan, wijst de Raad op het volgende. In de genoemde overwegingen wordt onder meer uiteengezet dat in de onteigeningswet geen basis is te vinden voor het oordeel, dat in het algemeen met de dagvaarding dient te worden gewacht totdat een bestemmingsplan rechtskracht heeft verkregen of een ander besluit gericht op de planologische inpassing onherroepelijk is. Daaraan wordt toegevoegd dat de vraag of op het tijdstip van de dagvaarding - ook ten aanzien van het planologisch aspect - met de vereiste zorgvuldigheid wordt gehandeld vanuit het oogpunt van de bescherming van belangen van de betrokken eigenaar en/of rechthebbende, niet ter beoordeling staat in de administratieve procedure, maar in de eventuele gerechtelijke procedure kan worden getoetst. Aangezien de Kroon in dezen ook zelf een verantwoordelijkheid heeft, adviseert de Raad in deze passage het standpunt te verwoorden zoals dat is opgenomen in de memorie van toelichting op artikel 39p van de bij wet van 20 november 2003 in de Wet op de Ruimtelijke Ordening ingevoerde rijksprojectenprocedure: in gevallen waarin het verloop van de minnelijke verwerving afhankelijk is van de beoordeling van de afweging van de belangen in tegen een planologisch besluit ingestelde beroepsprocedure brengt een zorgvuldige rechtsbescherming mee dat geen dagvaarding wordt uitgebracht voordat het betrokken besluit onherroepelijk is geworden.

3. In de overwegingen naar aanleiding van de zienswijze van reclamant sub 6 wordt opgemerkt dat in het kader van het minnelijk overleg van een redelijke termijn kan worden gesproken indien een schriftelijk aanbod minimaal één maand voorafgaand aan de start van de administratieve onteigeningsprocedure aan rechthebbenden is uitgebracht. Naar het oordeel van de Raad zal het antwoord op de vraag welke termijn te dezen als redelijk kan worden aangemerkt mede afhankelijk zijn van het onderhandelingsproces dat aan de aanbidding is voorafgegaan. Bovendien zal de planning van het te voeren minnelijk overleg, inclusief de tijd die belanghebbenden moet worden gegund voor een reactie op een aanbidding, in voorkomende gevallen moeten worden afgestemd op de mate van gecompliceerdheid van de eigendomsontnemings, bijvoorbeeld wanneer een bedrijf moet worden verplaatst. De Raad adviseert daarom de betrokken passage te nuanceren.

4. In hun zienswijze wijzen reclamanten sub 24 en 25 er ondermeer op dat niet de provincie Noord-Holland op grond van Titel IIa, maar de gemeenteraad van Amstelveen in het kader van de uitvoering van zijn bestemmingsplan op grond van Titel IV onteigeningswet gronden voor de vervangende ontsluitingswegen zou moeten onteigenen. Hierop wordt overwogen dat in de onteigeningspraktijk aan de verzoeker om onteigening de keuze vrijstaat aan welke van beide onteigeningstitels hij toepassing geeft. De Raad wijst erop dat in dit geval niet de gemeenteraad van Amstelveen maar de provincie Noord-Holland in verband met haar verantwoordelijkheid voor de vervangende ontsluiting van de bedoelde bedrijven, als meest gereede partij moet worden aangemerkt. Hij adviseert daarom de reactie op de zienswijze van reclamanten sub 24 en 25 daarop toe te spitsen. Wat betreft de vraag of een gemeente voor de aanleg van een weg die in een bestemmingsplan is geprojecteerd, naar eigen keuze Titel IIa of Titel IV onteigeningswet kan toepassen, verwijst de Raad naar het standpunt dat hij daarover heeft ingenomen in zijn advies van 19 februari 1999, nr. W09.99.0015, over het ontwerpbesluit houdende de aanwijzing van onroerende zaken ter onteigening ten algemenen nutte ten behoeve van de aanleg van een rotonde in de Oostweg ter hoogte van de Keppelerdijk, met bijkomende werken, in de gemeente Enschede. (zie noot 1)

5. Voor redactionele kanttekeningen verwijst de Raad naar de bij het advies behorende bijlage.

De Raad van State geeft U in overweging in dezen een besluit te nemen, nadat aan het vorenstaande aandacht zal zijn geschonken.

De Vice-President van de Raad van State

Bijlage bij het advies van de Raad van State betreffende no.W09.06.0188/V met redactionele kanttekeningen die de Raad in overweging geeft.

- In het ontwerpbesluit "Provincie" voor de eerste maal aanvullen met: Noord-Holland (hierna: de provincie). Vervolgens telkens een kleine letter gebruiken.

- In het vierde tekstblok van de overwegingen naar aanleiding van de zienswijzen van reclamanten sub 1 "en dat er geen sprake is van strijd met" vervangen door: en dat daarbij geen sprake is geweest van handelen in strijd met.

- In het laatste tekstblok van deze overwegingen aan het slot van de eerste alinea de woorden "bestond er voor de Provincie voldoende grondslag om de administratieve onteigeningsprocedure te starten" vervangen door: kon de provincie de administratieve onteigeningsprocedure starten.

- In de overwegingen naar aanleiding van punt 5 van de zienswijze van reclamanten sub 6 wordt niet de juiste datum van de tervisielegging van de stukken vermeld. Dit moet zijn: 24 november 2005.

- In de overwegingen naar aanleiding van de zienswijze van reclamanten sub 13 tevens vermelden dat ook de verzoeker om onteigening niet langer prijs stelt op de opnemings van gronden van deze reclamanten in het onteigeningsbesluit.

Nader rapport (reactie op het advies) van 29 juni 2006

Met betrekking tot de onder 1 verwoorde opmerking van de Raad van State wordt het volgende opgemerkt.

Door de provincie Noord-Holland is aangetoond dat de door de Raad bedoelde dwangsom uitsluitend in de aanbieding ten aanzien van reclamant sub 1 is opgenomen.

De gewenste datum van levering (1 februari 2006) is wel reeds eerder aan de orde geweest, te weten tijdens het overleg op 10 januari 2005. Voorts is gebleken dat op 4 oktober 2005 nader overleg is gevoerd met de adviseur van reclamanten, waarbij de oplevertermijn en de boeteclausule zijn genuanceerd en alternatieven bespreekbaar zijn gesteld. Ik ben dan ook van mening dat hier geen sprake is van onzorgvuldig handelen. Het ontwerp besluit is in deze zin aangepast.

Met betrekking tot de reclamanten 6 en 8 wordt opgemerkt dat de provincie de aanbestedingsbrieven heeft overlegd en dat daarin, in tegenstelling tot hetgeen de Raad stelt, geen dwangsom is opgenomen. Om deze reden wordt hierop niet verder ingegaan.

Met betrekking tot de door de Raad gemaakte opmerking naar aanleiding van de zienswijze van reclamant sub 2 waarbij zij adviseert om de zienswijze van deze reclamant buiten behandeling te laten omdat wegens het bereiken van overeenstemming de gronden van reclamant niet meer ter onteigening zullen worden aangewezen merk ik op dat het

ontwerpbesluit hierop is aangepast zoals geschied met de zienswijze van reclamant sub 10. In dit kader wordt opgemerkt dat de gronden van reclamant sub 3 eveneens niet meer ter onteigening behoeven te worden aangewezen zodat het ontwerpbesluit ook op dit punt is aangepast. Voorts zijn overeenkomstig de opmerking van de Raad de verwijzingen die elders in het besluit zijn gemaakt te weten bij, reclamant sub 5 en reclamant sub 6 als volgt aangepast.

Bij reclamant sub 5: derde alinea, gedeelte ten aanzien van onderdeel 2 wijzigen conform de oorspronkelijke passage bij reclamant sub 2 namelijk:

"Ten aanzien van onderdeel 2 merken wij op, dat dit betrekking heeft op de hoogte van de schadeloosstelling, die in het kader van de onderhavige administratieve procedure niet ter beoordeling staat, maar bij het ontbreken van minnelijke overeenstemming, in de gerechtelijke procedure aan de orde komt."

Bij reclamant sub 6: tweede alinea, ten aanzien van punt 2 (stank en geluid) wijzigen conform de passage bij reclamant sub 2 namelijk:

"Punt 2 voorziet meer stank en geluid. Hieromtrent overwegen Wij, dat deze aspecten niet in de onderhavige administratieve onteigeningsprocedure aan de orde kunnen komen, doch in de procedures uit de Wet geluidhinder, het Besluit Luchtkwaliteit en de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Overigens is van de zijde van de provincie meegedeeld, dat de toepasselijke rapportages op het gebied van geluid en luchtkwaliteit bij reclamant bekend zijn. Met betrekking tot de onder 3 verwoorde opmerking van de Raad van State om de betrokken passage (dat welke termijn als redelijk kan worden aangemerkt mede afhankelijk is van het onderhandelingsproces dat aan de aanbidding is voorafgegaan) te nuanceren merk ik vooreerst op dat verzoeker om onteigening heeft aangegeven dat de het gedeelte van de onroerende zaken van reclamanten waarop het onderhavige verzoek om onteigening betrekking heeft, thans in gebruik is als hobbyweide waarop enkele huisdieren worden gehouden. Voorts merk ik onder verwijzing naar het nader rapport van 13 juni 2003, nummer HKW/R 2003/5723, behorende bij het koninklijk besluit van 16 juni 2003, nummer 03.002558, aanleg rijksweg 50 in de gemeenten Uden, Bernheze, Landerd en Oss, staatscourant van 1 juli 2003, nummer 123 op, dat in de onteigeningspraktijk van mijn ministerie voor wat betreft het voor de aanvang van de administratieve onteigeningsprocedure ingevolge de titels II, IIa en IIc te voeren minnelijk overleg met betrokken eigenaren en beperkt gerechtigden getoetst wordt aan de hand van het onderstaande criterium.

Vooreerst merken Wij op, dat de onteigening moet worden gezien als een ultimatum remedium, waarbij de eis geldt dat ten opzichte van de burger eerst naar dit middel (het starten van de administratieve onteigeningsprocedure) kan en mag worden gegrepen, indien langs minnelijke weg redelijkerwijs niet of niet in de gewenste vorm overeenstemming kan worden bereikt. Daarbij geldt, dat in de procedure op grond van Titel IIa van de onteigeningswet in het algemeen genoegzaam aan deze eis is voldaan, indien voor de terinzagelegging van de onteigeningsbescheiden een aanvang met het minnelijk overleg is gemaakt.- Dit overleg dient tot een redelijk punt te worden voortgezet alvorens, na gebleken noodzaak daartoe, de administratieve procedure kan worden ingezet. Daarbij is het wenselijk doch niet noodzakelijk, dat ten tijde van de terinzagelegging van de onteigeningsbescheiden reeds een formeel bod is uitgebracht. Voldoende is, dat sprake is geweest van een redelijke doch vruchteloos gebleken poging om hetgeen onteigend moet worden langs minnelijke weg te verwerven. In dat verband kan ook zonder dat een formeel bod is uitgebracht genoegzaam komen vast te staan dat de verwerving langs minnelijke weg vooralsnog niet tot de mogelijkheden behoort.

Het met belanghebbenden te voeren minnelijk overleg dient, zoals hierboven is

weergegeven, in beginsel te resulteren in het doen van een bod op de benodigde gronden. Complexe overlegsituaties waarbij het benodigde ruimtebeslag aanleiding geeft voor minnelijk overleg over de uitgangspunten van de schadeloosstelling (vervangende bedrijfsruimte, voorgestelde planaanpassingen) kunnen hierop gemotiveerd een uitzondering vormen. Ik verwijs naar de adviezen van de Raad van State van 22 juni 1998, nummer W09.98.0109 (aanleg westerscheldetunnel te Borsele), en van 30 november 1998, nummer W09.98.0469 (aanleg structuurweg te 's-Hertogenbosch) waarin telkenmale door de Raad het doen van een aanbod voor de start van de procedure en daarmee het begin van de onderhandelingen tussen

partijen centraal staat. In dit geval heeft verzoeker om onteigening op 8 september 2005 een schriftelijke aanbieding aan reclamanten toegezonden. Voorafgaand aan deze aanbieding is het bod mondeling uitgebracht en toegelicht. In het ontwerpbesluit is verwezen naar bovengeschetst toetsingscriterium.

Met betrekking tot opmerking 4 van de Raad om de reactie op de zienswijze van reclamanten sub 24 en 25 toe te spitsen dat in dit geval niet de gemeenteraad van Amstelveen maar de provincie Noord-Holland in verband met haar verantwoordelijkheid voor de vervangende ontsluiting van de bedoelde bedrijven, als meest gereede partij moet worden aangemerkt wordt opgemerkt dat het ontwerpbesluit hierop is aangepast.

Het ontwerpbesluit is aangevuld met voornoemde overwegingen.

Met de door de Raad van State gemaakte redactionele kanttekening is in het ontwerpbesluit rekening gehouden.

De Minister van Verkeer en Waterstaat

(1) Bijvoegsel Staatscourant 11 mei 1999, nr.89.

[Gehele tekst ontwerpbesluit \(doc, 119 kB\)](#)